

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Verus Ecclesiasticus Vocationem suam cognoscendi Avidus, Eidemqve Correspondendi Studiosus

Mansi, Giuseppe

Francofurti ad Mœnum, 1693

Caput I. A bona vel mala vita Ecclesiasticorum bona vel mala vita populi
dependet

urn:nbn:de:hbz:466:1-38106

VERI
ECCLESIASTICI
LIBRI PRIMI

Caput Primum.

*A bona vel mala vita Ecclesiasticorum
bona vel mala vita populi dependet.*

Primo primum parvi quidem
hujus mei, ast, ut spero, uti-
lis ac fructuosi ædificii lapi-
dem, per magnum Medio-
lanensem Archi-Episcopum
S. Carolum, nostri sæculi glo-
riam, ac eminentem tam zelosorum Prælato-
rum, quam perfectorum Ecclesiasticorum
ideam; cui, & non alteri debemus nobile il-
lud ac insigne opus ac amplum volumen,
inscriptum, *Acta Ecclesie Mediolanensis*, ju-
re meritissimo à sancta sede Apostolica, *The-
saurus Ecclesiastica Disciplina*, denomina-
tum, cuique summa cum ratione adaptari
A queat

queat illustre illud encomium, magno
 olim Basilio ante plura sæcula delatum:
conc. v. ad cler. Per Casareensem Ecclesiam
(Mediolanensem nos dicimus) toti pralu-
xit orbi. Hic ergo tantus Prælati in qua-
 dam sua ad Clerum concione, hæc verba
 protulit, scriptoque posteris reliquit: *O ma-*
gna, & inclyta Dei instrumenta, sacerdotes, à
quibus omnium populorum pendet beatitudo.
 Quod, quam verum sit, facile poterimus
 cognoscere, si non nihil reflectamus ad ur-
 bis Jerosolymitanæ statum, descriptum se-
 cundo Machab. cap. 3. ubi reperiemus illam
 tempore isto altissima, ac inalterabili gavisam
 fuisse pacem, tam Divinæ, quam humanæ
 legis floruisse observantiam, scelera quæ-
 que ac delicta exulasse penitus, ipsum tem-
 plum, non solum ab indigenis summa ve-
 neratione cultum, sed & ab extraneis tribu-
 torum pensione fuisse honoratum; Porro,
 tam eximie florentem statum nulli alteri
 adscribit sacer textus, quam Oniæ, tunc tem-
 poris summi Pontificis, singulari pietati ac re-
 ligiositati: *Propter Oniæ Pontificis pietatem,*
2. Machab. 3. Clerus namque bene composi-
 tus norma est timoris Divini populo, in quo
 vivit, uti bene ponderat S. Ambrosius:
Ubi enim est Ecclesia, nisi ubi virga & gra-
tia

tia est sacerdotalis. lib. de Isaac & anima c. 7.
Ac si diceret: Nullibi reperientur homines bene morigerati, qui tanquam lapides vivi corpus Ecclesie constituunt, nisi ubi in bona disciplina ac morum probitate preit, floretque Clerus.

Si, ex Abdia Propheta, Num. 22. juxta sancti Hieronymi interpretationem, salvatoris titulo insigniantur clerici ac sacerdotes, quis non videat, quale damnum incumbet Christianitati, si inexpertes, rudes, ignorantes, ingerant setam delicatæ, quam difficili curæ animarum? Si medicus imperitus civitatis alicujus arroget sibi curationem, in quam miseram ac deploratam conditionem redigeretur tandem salus corporalis totius populi? Sed quid, si ignorans hujusmodi providere, ac invigilare debeat salutem animæ? *Spirituales medici*, scripsit de illis sanctus Carolus. | *Act. Eccl. Med. P. 7. conc. 12.*
Per nostram ergo imperitiam quot animæ periclitabuntur, quot morbi inficient ovile Christi absque spe, absque remedio ullius curationis? Ideo Magnus Leo Papa gravissimè increpavit Episcopos Africae, eo quod ad sacras functiones ac ministeria admovissent personas minus aptas ac capaces: *Ep. 85. Non est hoc consulere populis, scribit, sed nocere,*

nec præstare regimen, sed augere discrimen. Et sanctus Gregorius ibidem magnus, ac incommissi sibi gregis cura summè fervens, advertens in Regno Franciæ irrepsisse in clementum nescio qualem dissolutionem ac inconvenientiam, generose desuper scripsit Brunchildi Reginæ, ut tempestiva correctione tolleretur: *Lib. 4. Ep. 64. Ne paucorum facinus multorum possit esse perditio, nam causa sunt ruina populi, sacerdotes mali.* Ad hoc propositum, dignum observatione mihi videtur, quod salvator noster, gentis Judaicæ considerans imminere exterminium, *videns civitatem, flevit super eam, Luc. cap. 19. v. 41.* flagello armatus templum adierit, castigaturus sacerdotes, qui illud profanaverant: *Hoc erat boni medici,* inquit Auctor operis imperfecti; *Hom. 48. ut ingressus ad infirmam civitatem salvandam, primum ad originem passionis intenderet, nam sicut è templo omne bonum egreditur, sic è de templo omne malum procedit.* Eodem sensu, & affectu scribit S. Bonaventura: *ut ostendat, quod maxima causa destructionis fuit peccatum sacerdotum.* Quapropter non absque magno mysterio increata sapientia loci sacri, desolationem insinuat: *Abominationem desolationis stantem in loco sancto, Matth. 24. v. 15.*

Si-

Siquidem per sacrorum ministrorum abominanda scelera, scandala in populum fuerunt derivata, & per hæc tandem erupit totius urbis ac Regni ultima ruina ac exterminium: Hinc suis Ecclesiasticis perorando, inter cætera hæc protulit S. Joannes Chrysostrmus: *Hom. 15. in Matth. Non solum corrigetis orbem rectè, sanctèque vivendo, verum etiam glorificare Deum ex vestra conversatione facietis; quemadmodum si contraria gesseritis, & homines perdetis, & Deum vestris blasphemis offendetis.* Ad intentum hoc refert Thomas Cantipratensis, quod dum orator quidam sacer in synodo dicturus, dubius ac perplexus hæreret, quale orationis suæ thema eligeret, existenti in oratione, ac petenti, quatenus Deus aliquod sibi inspirare dignaretur, eidem apparuisse dæmonem, atque, ut angustiis ac curæ eximeret, ultro illi thema subministrasse: *Lib. 8. Apum. c. 29. num. 9. Quid angustiariis (inquit illi) istis clericis predicare? Dices eis istud, & non aliud, Principes infernalium tenebrarum Principes Ecclesia salutant: Lati omnes nos gratias eidem referimus, quia cum ipsis, eorum afferuntur subditi, & per eorum negligentiam, ad nos devolvitur totus pariter orbis. Hoc satanas effatus est, nec puto solidiorem ve-*

ritatem potuisse proferre concionatorem aliquem ex cathedra.

Verum si sola negligentia, ac oscitantia cleri tanta mala causet in plebe Christiana, quanta non creabit pericula vita mala ac licentiosa illorum, quæ deberet esse exemplar aliorum, ac speculum probitatis? *Omnia totius orbis* (inquit S. Eucherius Ecclesiasticis *Hom. 3. ex edit. cum Theod. Studit.*) *portant humeris sanctitatis.* Quanto ergo periculosiora, ac damnosiora mundo erunt illorum scandala? Si sal orbi deficeret, quis non iudicaret intolerabile huiusmodi damnum, cum per defectum hunc omnis gustus, omnis sapor perderetur: *Vos estis sal terra*, inquit de suis sacerdotibus sacerdos æternus, *Matth. 5. 13.* eademque allegoria quondam servavit Sancto Carolo Clero suo verba facientis. *s. car. ibid. Hi sunt condimentum omnium populorum.* Si longo tempore sol ecclipsin pateretur, suamque lucem universo subtraheret, in quantas tenebras, in quam confusum chaos devolverentur omnia? *Vos estis lux mundi. Matth. 5. v. 14.* Et ut advertit Chrysostomus, *Hom. 10. in 1. ad Timoth. Idcirco nos elegit, ut simus luminaria.* Et in lib. 3. cap. 1. de sacerdotio clarius: *Luminis instar universum orbem illustrantis sacerdotis anima*
splen-

splendescere oportet. Si lumen candelæ aliqujus extingatur, incommodum persentimus, aut si lux solis tollatur, aut deficiat, totales irrumpunt tenebræ: volo dicere, si sæculares, qui parva luminaria sunt, ut ita loquar, & candelæ exiguæ, in vita hæreant licentiosa, facilis remedio locus est, nec ulius consequentiæ præjudicium inde oritur: At vero si illud appareat, aut notetur in Ecclesiasticis, qui pro norma ac regula vivendi debent præluce toti populo, si illi, dico, qui sunt luminaria magna, obscuro liberæ ac licentiôsæ vitæ obducantur velo, damnum inde emergens est irreparabile.

Similitudines, quibus hactenus usi sumus, omnes extractæ sunt ex Evangelio; videamus nunc etiam ex sanctis Patribus, quam perniciosâ sit Reipublicæ Christianæ mala clericorum vita. Author operis imperfecti ordinem clericalem insigni titulo decoravit, *Hom. 10.* dum scripsit, quod esset: *Murus Ecclesiæ.* Magis significanter, ac nervosius dicit S. Prosper L. 2. *de vita contempti. sacerdot. cap. 3.* quod Ministri sacri Ecclesiæ sint, *Columnæ firmissimæ, quibus in Christo fundatis, innititur omnis multitudo credentium.* Et Nazianzenus, eandem servans similitudinem, *Orat. 11. ad Episcopos.* illos

§

Veri Ecclesiastici

appellat: *Mundi fundamenta, fidei columnas*.
Jam verò, si in terra cadat murus alicujus
civitatis, si inclinentur columnæ, si nutet
ac vacillet fundamentum, quantæ ruinæ,
quanta præcipitia justissimè non sunt formi-
danda? Porro, eo eis erit damnum illud
irreparabilius, quo longius diffususque se
extendit Christianismus, si vacillent, si la-
bantur bases fundamentales mysticæ civita-
tis Dei, quæ est Ecclesia? *Quæ usquam
gentes ignorarent* (perorat ex cathedra
S. Petri Magnus S. Leo) *quod Roma didi-
cisset?* & Aurelius Cassiodorus senator Ro-
manus, ac deinde Regis Theodorici secreta-
rius, in quadam sua epistola memorabilem
hanc sententiam scripto reliquit posteritati:
*Lib. 10. variar. c. 13. Quæ civitas non fiat excu-
sabilis, si Roma deliquerit?* Hoc idem est,
quod tam studiose, quam nerveose insinua-
vit Eugenio Papæ S. Bernardus, dum ex suo
Clarevallensi asceterio ad cathedram Apo-
stolicam ascendisset: *Illum ordinatissimum
esse decet, ex quo præcipuè in omnem Eccle-
siam cleri forma processit.* Si enim à recto tra-
mite deviet ipse pastor, quis non videat,
quin per abrupta ac devia grex sit deducen-
dus? *1. P. Past. c. 2. Cum Pastor per abrupta
graditur, consequens est, ut grex in præcipi-
tium*

tium feratur, litteris mandavit pro nostra instructione S. Gregorius Papa.

Caput Secundum.

*Malum Ecclesiarum exemplum
confirmat seculares in suis vitiis,
ac peccatis.*

Sacrum Tridentinum concilium inspiratum ac directum à spiritu sancto, proindeque oraculi instar auscultandum ac recipiendum, sessione 22. Cap. 3. de reform. decidit, bona ac exemplari Clericorum conversatione sanctum Dei timorem propagari ac diffundi in populo, nullumque majus posse reperiri incentivum ad virtutes plantandas in cordibus secularium quam sacerdotum ministrorum composita, modesta, ac religiosa vita: Nihil est, quod alios magis ad pietatem & Dei cultum assidue instruat, quam eorum vita, & exemplum, qui se divino ministerio dedicaverunt: cum enim à rebus seculi in altiore sublati locum conspiciantur, in eos tanquam in speculum reliqui oculos conjiciunt, & ex iis sumunt, quod imitentur. Sed si fortassis per infortunium contingeret, laicos in nobis non invenire, quod imitarentur, verificaretur id, quod